

PADOMJU JAUNATNE

Latvijas LKJS Centrālās un Rīgas Komitejas orgāns

Nr. 7 Otrdien, 1944. g. 31. oktobrī Cena 20 kap.

Par godu Lielās Oktobra Sociālistiskās revolūcijas 27. gada dienai

Zvēram mēs strādājam, ko pārbauda kaujas, Rokai, ko cietina nerimis darbs: Uzcelsim pilsētas dārgās par jaunu, Drupās ko sagrāva ienaidnieks skarbs.

Dzimtenes un tautas priekšā VLKJS 25. gada dienā Padomju Savienības komjaunieši un jaunieši deva šo solījumu Lielajam Staļinam. No tā laika pagājis spožu uzvaru vainagots gads, kas viņa nevīstošā slavā padomju sarkanos karogus, rakstīja komjauniešu — fabriku un rūpniecības strādnieku, transporta darbinieku, kolchozu un sovchozu jauno arāju darbu vēsturē lapaspuses, kuņas stāsta par neredzētu, varoņīgu darbu vācu barbaru izpostītās saimniecības atjaunošanā.

Tuvojas Lielās Oktobra Sociālistiskās revolūcijas 27. gada diena, lielās sociālisma valsts dzimšanas diena. Sekojot no gada uz gadu pārejošai tradīcijai — vistautas svētkus sagaidīt ar jauniem, varenēm sasniegumiem darbā, jaunieši visā plašajā padomju zemē ieslēgušies sociālistiskajā sacensībā par godu Lielajam Oktobrim. Izpildot biedram Staļinam doto solījumu, tūkstošiem jauniešu brigādes liek straujāk celties no ārpus pilsētai-varonei Staļingradā. Par godu Lielajam Oktobrim atjaunotā Staļingradas traktoru rūpnīca izlaidīs jaunus traktoru simtus, par godu Lielajam Oktobrim Haņkovas, Kijevas, Minskas un citu atbrīvoto pilsētu jaunieši veic virsplāna atjaunošanas darbus, dodot fronteī un Dzimtenei jaunu virsplāna ražotu produkciju.

Sai spraiģajā darba ritumā ieslēdzas arī Latvijas jaunatne. Tā no jauna ir brīva locekle padomju jaunatnes brālīgajā saimē, tā kļūst aktīva līdzdalībniece biedram Staļinam dotā solījuma izpildē. Latviju jaunatne ir atkal saimnieks savās tēvu tēvu celtajās rūpniecības, fabrikās un lauku sētās. Brīvā darba prieks rād varenu izpausmi jaunajos darba pirmrindniekos. «Mēs likvidēsim vācu postījumu pēdas, atjaunosim sagrūtās ēkas

un uzcelsim ziedošu mūsu zemi,» lēma savā sapulcē Grīvas jaunieši, Daugavpils spēkstacijas strādnieka b. Klaučāna brigāde, ieslēgušies sociālistiskajā sacensībā, jau pirmajās dienās normu izpildīja par 200 procentiem. Jēkabpils aprīņķa komjaunieši savā vēstulē biedram Staļinam solījās nežēlot spēkus, lai Krustpils cukurfabrikā laikā laistu darbā. Rēzeknes jauniešu b. Michailovskas brigāde atjauno pilsētu un aicināja talkā visus pārējos Rēzeknes iedzīvotājus. Arī mūsu jaunās padomju republikas sirds — Rīgas jaunatne Lielās Oktobra Sociālistiskās revolūcijas 27. gada dienu sagaidīs godam. Tam labākā ķīla «Vairoga» kolektīva uzņemtās saistības un aicinājums visiem pārējiem uzņēmumiem.

Pirmsoktobra sociālistiskā sacensība vērsama plašumā. Šeit ļoti plašas iespējas jauniešu brigādēm — tām jābūt sacensību iniciatorēm. Nokārtot sacensību līgumus un uzskaiti, paziņot sacensību gaitu un rezultātus — tas komjauniešu pienākums. Nepieciešams populārizēt jaunos strādniekus, kuņi uzrāda sacensībā teicamus sasniegumus, sapulcēs, sienas avīzēs un kaujas lapīņās. Viņu pieredze un darba paņēmieni jādara zināmi pārējai jaunatnei. Arī tur komjauniešiem plašs darba lauks.

Dzimtene prasa no mums nerimstošu darbu. Vēl cīņa nav galā, vēl ienaidnieks nav galīgi satriekts, vēl vācu zvērs brādā Kurzemī. Mūsu pateicība Sarkanajai Armijai — darbs, mūsu daļa uzvaras cīņā pār fašistisko iebrucēju — darbs. Tāpēc arī mēs godam izpildīsim padomju jaunatnes biedram Staļinam doto solījumu, par godu Lielās Oktobra Sociālistiskās revolūcijas 27. gada dienai atdosim visus spēkus fabriku, rūpniecību, tiltu, transporta, elektrostaciju atjaunošanai.

Jaunais latvieti! Arī tava vieta ir sociālistiskās sacensības dalībnieku rindās!

Ceturtais naudas un mantu loterijas biļešu izplatīšana

PSRS Finanšu tautas komisāriātā sakopoti 4. naudas un mantu loterijas biļešu izplatīšanas rezultāti par trim dienām lielākajos rūpniecības centros, savienotās un autonomās republikās. Parakstīšanās ievērojami pārsniedz 3. naudas un mantu loterijas realizācijas summu pagājušā gadā. Galvaspilsētas darba ļaudis iegādājušies loterijas biļetes par 42,5 miljoniem rubļu vairāk kā pagājušā gadā. Leningradā 4. naudas un mantu loterijas parakstīšanās

suma pārsniedz pagājušā gada summu par 12 miljoniem rubļu. Sekmīgi notiek biļešu sadale Sverdlovskā, Novosibirskā un citās pilsētās.

Organizēti norit parakstīšanās savienotās republikās. Tadžikijas PSR darba ļaudis iegādājušies loterijas biļetes par 15,5 miljoniem rubļu vairāk kā pagājušā gadā, Turkmēnijas PSR — par 12 miljoniem, Gruzijas PSR — par 31 miljoniem un Kirgīzijas PSP — par 20 miljoniem vairāk.

Tēvijas kara frontēs

No Padomju Informbiroja 29. un 30. oktobra operatīvā ziņojuma

29. oktobrī Čehoslovākijas teritorijā dienvidos no Užgorodas pilsētas mūsu kara spēks neatlaidīgu cīņu rezultātā ieņēma pilsētu un lielu dzelzceļa mezglu Čopu.

Ungārijā rietumos no Satu-Mares pilsētas mūsu kara spēks uzbruka un ieņēma vairākas apdzīvotas vietas.

30. oktobrī Čehoslovākijas teritorijā ziemeļos no Užgorodas pilsētas mūsu kara spēks uzbruka un ieņēma daudz apdzīvotu vietu. Pēc noteiktām ziņām, laikā no 27. līdz 29. oktobrim 4. Ukrainas frontes kara spēks, kas darbojas Čehoslovākijas teritorijā, saņēma gūstā 10.160 vācu zaldātus un oficiērus. Ar to vācu un ungāru gūstekņu skaits, ko 4. Ukrainas frontes kara spēks saņēmis gūstā cīņās no 20.—29. oktobrim, palielinājies līdz 21.390 cilvēkiem.

Ungārijā ziemeļrietumos no Satu-Mares pilsētas mūsu kara spēks ar kaujām ieņēma dzelzceļa mezgla staciju Vašarovameņu.

Citos frontes sektoros izlūku darbība un vairākās vietās vietēja rakstura kaujas.

28. un 29. oktobrī visās frontēs sašauti un iznīcināti 160 vācu tanki. Gaisa kaujās un ar zenītartilērijas uguni notriektas 52 ienaidnieka lidmašīnas.

TASS paziņojums

Ārzmju presē parādījušās ziņas par Padomju Savienības pārstāvju piedalīšanos 1. novembrī Čikagā atklājamā starptautiskajā civilās aviācijas konferencē.

TASS pilnvarots paziņot, ka šīs ziņas neatbilst patiesībai. Sakarā ar to, ka pēdējās dienās noskaidrojies, ka konferencē aicinātas arī Šveice, Portugāle un Spānija, ar kurām Padomju Savienībai nav diplomātisku attiecību un kas daudzus gadus veikušas Padomju Savienībai naidīgu profašistisku politiku, Padomju Savienība šai konferencē nepiedalīsies.

Kuibiševas apgabālā

VLKJS apgabala komiteja noslēdza pirmo jauniešu transporta brigāžu darba kopsavilkumu. Sacensības par pirmstermiņa labības izvešanu valstij piedalījās 586 transporta brigādes. Tās jau aizvedušas elevātoros 1.171.860 pudu labības.

VLKJS apgabala komiteja atzina par sacensības uzvarētāju b. Remizovas brigādi no Bezenčukas rajona kolhoza «Iskra». Ar 8 zirgiem brigāde nogādāja pieņemšanas punktā 2150 centneru labības. Šai brigādei piešķirts Kuibiševas apgabala labākās jauniešu transporta brigādes nosaukums. Brigādes locekļiem izsniegtas naudas prēmijas.

Mācīes — kļūsti meistars

Jaunatnes brigādes — jauno speciālistu skola

Lielā Tēvijas kara 12. dienā — 1941. gada 3. jūlijā — padomju tautai runāja biedrs Staļins. Viņam pie radio aparātiem noklausījās miljoni Padomju zemes ļaužu un tūlīt pēc tam masu sapulcēs izteica gatavību atdot visus spēkus cīņai un uzvarai.

Staļina vārdā nosauktās Gorķijas auto rūpniecības strādnieku sapulcē komjauniešis Bukins teica: «Mans biedrs aizgāja uz fronti. Tagad es strādāšu divu vietā: izpildīšu savu un sava biedra normu». Bukina ierosme radās sekotāji visā Padomju Savienībā. Atsevišķi strādnieki — jaunieši apvienojās darba grupās. Tā radās jaunatnes brigādes.

1944. gada martā Padomju Savienībā jau strādāja 70.327 jaunatnes brigādes ar vairāk kā 500.000 dalībniekiem. Nav nevienas nozares Padomju Savienības rūpniecībā un lauksaimniecībā, kur šīs brigādes nestrādātu.

Labākajām jaunatnes brigādēm, kas sistematiski ik mēnesi izpilda ne mazāk par 1,5 un 2 normām, piešķir frontes brigāžu nosaukumu. «Fronte prasa — izdarīsim», — ir šo brigāžu devīze, kuņas realizēšanai jaunatne atdod visus savus spēkus.

1941. gadā pirmsoktobra sociālistiskās sacensības dienās radās pirmā komjauniešu — jaunatnes frontes brigāde komjaunieša Tichomirova vadībā. Tā apņēmās ik

dienas izpildīt ne mazāk kā 2 normas un jau pirmajā dienā uzdevumu veica par 250 proc. No šī brīža frontes brigāžu skaits dienā dienā auga, un tagad tūkstošiem šādu brigāžu savus darba plānus pārsniedz divkārtīgi un trīskārtīgi.

Atbrīvotajā Latvijā jaunatne ar dziļu entuziasmu stājas vācu saņemtajās dzīves atjaunošanas darbā. Pirmie jaunatnes brigāžu desmiti jau strādāja ražas novākšanā un turpina strādāt sagrauto pilsētu, ciemu, rūpniecības uzņēmumu, tiltu un ceļu atjaunošanā. Bet tas ir tikai sākums. «Jaunatnes brigādēm jāklūst par visnopietnāko spēku sociālistiskās sacensības pacelšanā visos Latvijas PSR rūpniecības uzņēmumos, transportā, būvniecībā un MTS,» — teikts Latvijas LKJS CK biroja un LPSR Arodbiedrību Centrālās Padomes lēmumā par jaunatnes brigāžu organizēšanu Latvijas PSR rūpniecības uzņēmumos, transportā, būvniecībā un mašīnu-traktoru stacijās.

Jaunatnes brigādes ir galvenās sociālistiskās sacensības organizētājas. Jaunatnes brigādēs strādnieki apgūst jaunus arodus un kļūst par darba speciālistiem. Bet jo vairāk mums būs meistaru un speciālistu, jo ātrāk sadziedēsīm kaņā brūces un sāksim dzīvot brīvu un pilnvērtīgu dzīvi.

F. Strautnieks

Komjauniešu vakars Bauskā

Atzīmējot komjaunatnes 26. gada dienu, LKJS Bauskas organizācija rīkoja plašu vakaru. Aprīķa komitejas sekretārs V. Lauris garākā referātā stāstīja par komjauniešu varoņgaitām Tēvijas kaņā un aizmugures darbā.

Vakarā ar mākslinieciskiem priekšnesumiem piedalījās pionieru kursus beigušie jaunieši. Lielu pieķrišanu izpelnījās garnizona sarkanarmiešu priekšnesumi. Vakarā bija kupli apmeklēti.

P. Z.

PSRS Tautas Komisāru Padomē

Ievērojot to, ka otrdiena, 1944. gada 7. novembris un trešdiena, 1944. gada 8. novembris, nav darba dienas, PSRS Tautas Komisāru

Padome, atsaucoties daudzū darba ļaužu izteiktiem vēlējumiem, nolēma uzskatīt svētdienu, 1944. gada 5. novembri, par darba dienu.

Ar jaunu darba sparū sagaidīsim Oktobra svētkus

Skolotāju konference Rīgā

29. oktobrī Rīgas skolotāji pulcējās Universitātes aulā uz konferenci. Skolotāju konferenci atklāja Rīgas pilsētas izpildu komitejas priekšsēdētājs b. Deglavs. Viņš teica:

«Latvijas skolotāji ir atkal atguvuši savas tiesības un cieņu. Skolotāji atkal varēs audzināt varonīgus latviešu dēlus un meitas. Brīvi variet skolās mācīt mūsu klasiķus: Raini, Blaumani, A. Upīti, Sudrabkalnu. Novēlu labas sekmes jūsu darbā.»

Tuvāk par Lielo Tēvijas karu un par skolotāju uzdevumiem runāja Izglītības Tautas komisārs b. Stradiņš. «Mūsu uzdevumi ir augsti un cēli. Mums jācenšas, lai mēs augstu paceltu kultūras līmeni mūsu zemē, lai laukos nebūtu neviena jaunieša bez pamatskolas izglītības, bet pilsētā jāpanāk, lai visi jaunieši būtu ar vidusskolas izglītību, lai katrs skolotājs būtu ar augstāko izglītību. Sprototams, tas viss nav izdarāms viena gada laikā, bet ar laiku mēs to panāksim.

laikā, bet ar laiku mēs to panāksim.

Vācieši skolās ierīkojuši kazarmas. 20 proc. no visām skolām Latvijā ir vai nu sagrautas, vai nodegušas. Mūsu uzdevums ir visās laikā skolas sakārtot. Jāpanāk, lai jau šīnā mācību gadā visi skolas vecuma bērni apmeklētu skolu. Šogad vairāk kā citos gados jā rūpējas, lai skolās būtu kopgaldi, lai skolas varētu normāli strādāt. 50 tūkstoši mācību grāmatu jau ir saņemtas no Maskavas. Ir darīts viss, lai šī gada mācību pusgadā būtu 200 tūkstošu mācību grāmatu. Darba vēl daudz. Jāņem talkā jaunatne un bērnu vecāki. Jāpieliek visas pūles, lai mūsu skolas atkal kļūtu priekšzīmīgas, un lai no skolām nāktu varonīga, kultūrāla jaunatne.»

Skolotāju konference ilga divas dienas, kurā skolotāji guva vērtīgus norādījumus turpmākam audzināšanas darbam.

O. Krūmiņš

Mācības pilnā gaitā

Višķu pagasta nepilnā vidusskolā vācu laikā bija ierīkota lazarete, skolnieki bija izmitināti pa apkārtējām zemnieku mājām.

Tagad Višķu nepilnā vidusskolā skan jaunās jauniešu čalas un smieklī. Tur jau mācās pāri par 250 skolēnu. Ar prieku un lepnumu skolas direktriše b. Sietnieks stāsta par saviem audzēkņiem un darbu jaunā mācību gadā.

— Tiesa, ir jau mums arī jāsadurās ar grūtībām, — saka direktriše, — bet kur to nav kara laikā, galvenais — mācības mums noris pilnā gaitā un grūtības mēs cenšamies pārvarēt kopīgā darbā.

Un tā tas arī ir. Laba saskaņa valda Višķu skolā audzēkņu, audzinātāju un bērnu vecāku starpā. Skolai nepieciešamo remontu veica neilgā laikā un visi kopā. Audzēkņa Jankovska tēvs iestikloja skolai logus, pats viņš sagādāja arī lielu daļu nepieciešamo stiklu. Skolas sargs b. Tarbunovs palicis savā amatā visu vācu laiku un, cik vien viņa spēkos stā-

vējis, glābis un sargājis skolas inventāru no laupītārajiem vācu barbariem. Skolas mācību līdzekļus: kartes, gleznas, plakātus viņš racis gan zemē, gan arī no vietojās pie vietējiem iedzīvotājiem. Atnākot Sarkanai Armijai, viņš visu savācis skolā atpakaļ un tā šī skola ar nepieciešamo inventāru pagaidām apgādāta. To, kas labojams, to salabo paši skolnieki. Pionieri: Belveris, Adamovičs, Koveckis un Roševskis, paši pēc savas iniciatīvas, paliek skolā pēc beigām mācībām un labo bojāto skolas inventāru — solus, galdus u. c.

Skolā jau 15 pionieru, bet par pionieriem grib būt visi skolnieki.

Rosīgs darbs rit arī Spogu pagasta nepilnā vidusskolā, kaut skolas inventāra jautājums te asāks kā Višķos. Te atzīmējami skolotāji b. b. Klavinska, Felberga, Zarenes, Smana u. c. pašreizējais darbs skolas izremontēšanā. Savāktas vācu laikā izvazātās skolas grāmatas un sakārtota skolas bibliotēka. Skolai sagatavota arī malka.

V. Priedīte

✓ Komjaunieši palīdzēja atjaunot Rēzeknes skolas

Pār mūsu ezeru zemes — Latvijas sirdi — Rēzekni paveras drūms skats. Drūpas un apdeģuši balķu gali liecina kā atkāpjoties vāci trakojuši, lai iespējami vairāk jaunuma nodarītu mūsu dzimtenei. Vāci nav zēlojuši ne dzīvojamās ēkas, ne iestādes. Lāunā priekā tie dedzināja visu. Arī mūsu tautas gaismas pilis — skolas bija padotas šo briesmoņu varas darbiem. Skaistās Rēzeknes komercskolas vietā palikušas tikai drupas. Krievu nepilnā vidusskola noārdīta līdz pamatiem. Bet viss tas nedrīkstēja būt par kavēkli mācību sākšanai. Tūlīt pēc Rēzeknes atbrīvošanas ne mirkli nekavējoties, sākās pilsētas atjaunošana. Rēzeknes jaunatne griežas pie visiem atbrīvotās Latvijas jauniešiem ar aicinājumu atjaunot savas vācu sagrautas un nopostītās pilsētas. Šis aicinājums guva visplašāko atsaucību un paši rēzeknieši parādīja piemēru šai lielajā atjaunošanas darbā. Nācās daudz pūlēties, lai skolas sagatavotu mācību gadam. Bet Rēzeknes pilsētas un apkārtējo pagastu skolās mācības tagad norit pilnā gaitā. Komjaunieši kopā ar pārējo skolu jaunatni šo uzdevumu veica godam. Kur nebija iespējams izremontēt vecos skolas namus, tur atrada skolai piemērotas telpas citās ēkās. Rēzeknes krievu nepilnās vidusskolas skolo-

lēni direktora vadībā piedalījās dažādos remonta darbos. Līdzās vecajam, nodeģušajam skolas namam atrada piemērotas telpas citā mājā, kas arī tomēr prasīja lielu remontu. Skolēni iztīrīja sētu no gruvešiem un savāca remonta vajadzībām pāri par 2000 ķieģeļu.

Skolas atjaunošanas darbā lielu aktivitāti parādīja arī apkārtējo pagastu jaunieši. Kaunates pagasta jaunatne komjaunatnes organizatora b. Čerpika vadībā astoņas dienas strādāja atjaunojot sava pagasta skolas. Jaunieši pavisam nostrādāja 1280 darba stundu.

Rušonas pagasta komjaunatnes organizātores b. Cvetkovas vadībā meiteņu grupa strādāja, nojaucot krāsni vācu nodedzinātajā Rušonas nepilnā vidusskolā, un nojauktos ķieģeļus aizveda jaunierīkojamā skolas namā.

Visos Rēzeknes apriņķa pagastos notika arī mācību grāmatu vākšana, kas deva labus rezultātus.

Skolēnu skaits Rēzeknes apriņķa skolās pārsniedz pagājušā gada skolēnu skaitu un turpinā pieaugt.

R. Geistards

Ielu dzelzceļu un autobusu satiksme Rīgā

Vācieši savā saimniekošanas laikā no Rīgas centās izvest lielāko fabriku un uzņēmumu mašīnas, to daļas un citu fabriku darbībai nepieciešamo inventāru. Viņi domāja to pašu darīt arī ar Rīgas tramvaju vagoniem. Tikai pateicoties tam, ka šo vagonu konstrukcija ir savādāka kā Vācijā, tie palika Rīgā. Vācu okupācijas laikā ielu dzelzceļu satiksme bija gauži bēdīgā stāvoklī. Tramvaji gāja reti, bez noteiktas kārtības un ar savu nolaidīgo saimniekošanu vāci parādīja, kā viņiem «rūp» Rīgas iedzīvotāju labklājība.

Rīgā ir četri tramvaju depo. Visvairāk no tiem cietis ceturtais — Tornakalnā. Tikai depo priekšnieka b. Lapiņa un strādnieku uzņēmīgā un atjautīgā rīcība glāba depo no galīgas izpostīšanas. Lapiņš organizēja depo sardzi, visādā kāveja vāciešu mīnētājus. Kad vācieši vienā galā lika mīnas, strādnieki otrā galā tās nesa laukā. Otrais un trešais depo cietuši mazāk. Vislabākā stāvoklī pašreiz atrodas galvenais depo pie Gaisa tilta. Vecākais dispečers Steinbergs, ugunsdzēsējs Bozankans, sargs Poikāns un vagonu vadītājs Božogu bija pirmie, kas tūlīt pēc vācu izdzīšanas uzņēmās nolikta, darbnicu un rīpojošā sastāva apsargāšanu. Viņi nekavējoties sāka celt vācu sagāzto sētu un izlaboja to tajā pašā dienā.

Pirms kara Rīgā bija 163 motorvagoni un 149 piekabināmie vagoni, vācieši tos atstājuši pavisam nolietoti stāvoklī. Bez remonta, nemainot daļas un nesaudzīgi apējoties, šie skaistie vagoni pār-

vērsti līdz nepazīšanai. Kaut cik lietošanas kārtībā bija palikuši 61 motorvāgisi un 105 piekabināmie vagoni. Tomēr arī tos nepieciešami izlabot. Apskates remonts jau sācies, to veic speciāla remonta nodaļa b. Blūma vadībā. Šai darbā vislabākās sekmes uzrāda meistars Burkēvica astoņu vīru brigāde. Viņi no 16. līdz 25. oktobrim beiguši apskates remontu 17 motorvāgiem un 39 piekabināmiem vagoniem. Tā pati brigāde no mazāka remonta jau izlaidusi 4 motorvāgus. Kā trešais labošanas gaitā skaitās lielais remonts, kas vēl nav sāktis. Pēc plāna visi Rīgas vagoni būtu jāizremontē līdz š. g. 20. novembrim, bet strādnieki, par godu Oktobra Revolūcijas svētkiem, apņemas šo darbu veikt līdz 5. novembrim. Visi depo sacenšas savā starpā labākā un ātrākā izpildījumā.

Vācieši gribēja uzspridzināt strāvas sadalīšanas apakštācijas. Priekšnieks b. Vītols darīja visu iespējamo to glābšanā. Apakštācijas pirms kara deva 4000 kilovatū jaudas. Pēc vācu nodarītajiem postījumiem tās spēj dot ievērojami mazāk. Strādnieki apņēmušies līdz š. g. 5. novembrim gādāt, lai apakštācijas būtu agrākā darba kārtībā. Labojot kabelu strādā 50 cilvēku brigāde b. Ābola vadībā.

Stipri cietuši Rīgas ielās gaisa vadi, sevišķi loka līnijā un Pārdaugavā.

Tie pavisam izpostīti 13 km gumā. Pašlaik strādā divi autotorni b. Miķelsona un b. Bērziņa vadībā. Galvenās līnijas, izņemot

loka līniju, būs gatavas 5. novembrī. Galīgi šos darbus bija domāts veikt š. g. 10. decembrī, bet remontdarbinieki apņēmušies visu izlabot līdz 25. novembrim.

Pavisam bēdīgā stāvoklī atrodas Rīgas autobusi. No 160 autobusiem, kas pirms kara ātri un ērti pārvadāja Rīgas iedzīvotājus, vācieši atstājuši tikai 10, un tie paši nelietojamā stāvoklī. Remonta darbus vada b. Upmāis, šoferis Paegle un šoferis-mechaniķis Miķelsons. Oktobra svētkos domāts sākt autobusu satiksmi Rīgas ielās.

Rīgas satiksmes un transporta tresta strādnieki ļoti aktīvi piedalās dažādos sabiedriskos darbos. 60 cilvēku liela brigāde strādāja pilsētas gāzes fabrikā ogles pārļādējot. Cita — 75 cilvēku brigāde sakārtoja Esplanādes laukumu, Vērmanparku un ar b. Steinberga izgudrotu speciālu ierīci izcēla Kr. Barona ielā, Brīvības bulvārī un citās vietās vācu ierakstos prettanku šķēršļus. Pašlaik vairāk kā 300 cilvēku strādā pie karšu ielu rakšanas Ropažu pagastā. Par padarīto darbu viņi saņem 30 proc. no ražas, un sarakots karšu ielu nodos kopgalda vajadzībām.

Ielu dzelzceļnieki un transporta darbinieki iekārto sev klubus un sarkano stūrīti. Liels piepalīgs ir vietējā arodorganizācija. Ar savu uzņēmīgo un pašreizējāgo darbu satiksmes un transporta tresta strādnieki un kalpotāji rāda piemēru, kā jāatjauno izpostītā Rīga.

R. Smiltiņš

Oktobra svētkos teātris sāks darbu

Pēc vairāk kā trīs gadu verdzības, ar lielu darba mīlestību un dedzību uzsāk savu darbu LPSR Drāmas teātris.

«Oktobra svētki būs arī mūsu svētki,» saka Drāmas teātra aktieris — «jo Oktobra svētkos mūsu teātris sāks savu darbu.»

Drāmas teātra ansamblim jāpārvar lielas grūtības, jo lielu daļu aktieru vācu slepkavas aizdzinuši uz Vāciju. Daļa aizbrauca uz laukiem, lai paslēptos no vācu terora.

Atkāpjoties «riči» nav paspējuši nodarīt smagus bojājumus

teātra ēkai, jo aktieru grupa dienu un nakti sargāja teātra telpas.

Drāmas teātra darba kolektīvs cītīgi strādā, lai Oktobra svētkos atzīmētu godam.

Arī Operas un baleta teātris gatavo programmu Oktobra svētkiem. Svētku programmu izstrādā Oktobra svētku komisija.

Operas telpas nav daudz cietušas, jo tās arī nosargājuši paši opernieki. No bumbām un mīnu sprādzieniem Operas namam gan izbīruši visi logi.

Kad Sarkanā Armija tuvojās Rīgai, vācu bandīti izdzina operas

darbiniekus rakt tranšējas. Daļai mākslinieku izdevās izbēgt no Rīgas uz laukiem un jūrmaļu. Pašreiz Rīgā atrodas tikai nedaudz solistu.

Rīgā atgriezies latviešu Tautas mākslinieks Rūdolfs Bērziņš.

Baletdejojātāju Rīgā atgriezušies ap 50%. Lai balets varētu ātrāk iesākt darbu, baleta ansamblis papildina baleta skolas audzēkņiem.

Kultūras darbinieki cītīgi strādā, un ar jaunu prieku gatavojas Lielajiem Oktobra Revolūcijas svētkiem.

S. Lietiņš

Atjauno Latvijas Konservatoriju

Latvijas valsts konservatorijā vācu okupanti bija ierīkojuši lazareti. Lai konservatorijas telpas atkal sakārtotu mācībām, jau vairākas dienas tur strādā bijušie Konservatorijas darbinieki, studenti un mācības spēki. Tuvākā laikā Konservatorijai jā sāk darboties.

Sevišķi enerģiski savu mācības iestādi atjaunojot strādā studenti: Lišins, Ruments, Forstmanis u. c. Viņi to dara ar lielu prieku, jo zin — nekad vairs Latvijas Konservatorijas sliksni nepārkāps brutālais prūšu zaldāts un neizdzīs viņus uz ielas, kā tas bija noticis vācu varas laikā.

Konservatorijas darba kolektīvs rosīgi gatavojas arī Oktobra revolūcijas svētkiem un gatavo uz šo laiku savu pirmo koncertu, kurā Rīgas publika varēs klausīties jau sakārtotā un izremontētā Konservatorijas zālē.

E. Kumermanis komjaunatnes organizators

✓ RĪGAS SKOLĀS

Visās Rīgas skolās patreiz rit rosīgs darbs, remontējot un atjaunojot telpas jaunā mācību gada uzsākšanai. Kā vienu no ēklākajām var minēt Rīgas pilsētas 30. pamatskolu, kur visi priekšdarbi jau beidzti un 1. novembrī uzsāks mācības.

Jau 23. oktobrī, tikko sākās skolēnu registrācija, vecākie audzēkņi noorganizēja 4 brigādes, kuras katru dienu nedaudz stundas veļtija savas skolas uzkopšanas darbam. Pateicoties skolēnu pašierosmei un skolotāju vadībai, darbs strauji ritēja uz priekšu, un pēc piecām dienām skola atkal bija atguvusi savu izskatu.

«Vācieši skolu izpostīja,» stāsta pirmās skolēnu brigādes vecākais Zigrīds Lielmanis. «Vienā no klasēm viņi pat bij ierīkojuši dzertuvi, un telpa bija pilna saplēstu pudeļu.»

Arī pārējās klases atrada piesvaidītas, nefiras, — viss tas skaidri liecināja, kādi «kultūras nesēji» skola bija saimniekojuši.

«Strādājām visi, cik spējam, Pirmā brigādē kā uzeitīgātos var minēt: Grīnholdu, Zviedri, Ozoliņu, bet arī pārējie neatpalika,» stāsta brigādes vecākais.

Nobeigusi darbus, pirmā brigāde gatavojas piedalīties arī citu skolu remontdarbos, lai jau vistuvākās dienās visas Rīgas skolas no jauna atvērtu durvis un pēc trijiem nebrīvas gadiem sāktu rosīgu audzināšanas darbu.

K. Meistere Rīgas pilsētas Leņina rajona skolas gatavojas mācību sākumam.

Visas Rīgas pilsētas Leņina rajona skolas rosīgi gatavojas darba sākumam. Skolnieki un skolotāji paši iztīra savas skolas un veic sīkiskus remontdarbus.

Gandrīz visas Leņina rajona skolu telpas trīs gadus bija aizņemtas ar vācu hospitāļiem. 34. Bolderājas nepilnā vidusskolā vācieši bija pat ierīkojuši savu zirgu stallus. Lai likvidētu vācu trīs gadu postījumu pēdas Rīgas skolās, tagad jāziedo daudz darba un pūļu, bet līdz 15. novembrim tas būs veikts un Leņina rajona skolas sāksies jauns darba cēliens.

2. Rīgas pils. vidusskola jau pilnīgi iekārtota mācību sākumam. Te sevišķi daudz palīdzēja arī bērnu vecāki. Šī skola mācības sāks jau tuvākās dienās.

Valija Koldiņš

Rīdzinieku tikšanās ar latviešu padomju rakstniekiem

Tēvijas karā sākoties, latviešu padomju rakstnieki līdz ar daudziem Latvijas iedzīvotāju tūkstošiem devās kara gaitās. Daudzi no viņiem uz laiku apmainīja spalvu pret šauteni, citi stājās varonīgajā padomju aizmugures darbā. Cīņu laukos un darba frontē viņi guva jaunu ierosmi un materiālus rakstnieku darbam. Tāpēc, lūk, latviešu padomju rakstnieku kara laika darbi apdvesti ar cildenas varonības elpu, un tajos atdzīvojas un kļūst nemirstīgi Tēvijas kara varoņu dzīvie tēli.

Svētdien, 29. oktobrī, pirmajā rakstnieku pēcpusdienā pēc Rīgas atbrīvošanas, rīdzinieki ar latviešu padomju rakstnieku dar-

bu kara dienās iepazīstināja Latvijas PSR rakstnieku savienības sekretārs Fr. Rokpelnis. Drāmas teātra aktrise L. Spilberģe lasīja Nopelniem bagātā kultūras darbinieka Jāņa Sudrabkalna kara dzejas. Arvids Grigulis stāstīja par savām cīņu gaitām latviešu gvardes strēlnieku rindās, ilustrējot stāstījumu ar izjustiem frontes dzejoļiem. Dziļa patriotisma aparotās vārsmas lasīja Andrejs Balodis, bet Jūlijs Vanags iepazīstināja rīdziniekus ar spēcīgi uzrakstītajām balādēm „Otrā vada viri” un „Saulgriežu dziesma”. Rakstnieku pēcpusdienā bija pulcējušies Rīgas uzņēmumu strādnieki, kultūras darbinieki un skolu jaunieši. F. Rūmnieks

Latviešu studenti Maskavas augstskolās

Daudz evakuēto latviešu jau pirmajā kara gadā sekmīgi turpināja izglītības Maskavas augstākās mācības iestādēs un ar valdības gādību to turpina vēl tagad. Maskavas valsts universitātes, Timiņzeva lauksaimniecības akadēmijas, Medicīnas, Bibliotēku, Pedagoģiskā, Juridiskā un citu institūtu auditorijās klausās slaveni zinātnieku lekcijas vairāk par 100 latviešu studentu. Daudzi no viņiem jau mācījās Rīgas universitātē, daudzi bija tikko beiguši vidusskolas. Un tagad lielākajā Padomju Savienības kultūras centrā ir jāapbrīno latviešu studentu centību un veiksmi mācībās.

Mēs, 16 Maskavas universitātes latviešu studenti, lepojāmies, ka varam mācīties šai slavenajā universitātē, kurā dibināja lielais krievu gara milzis Lomonosovs, kurā mācījās vesela slaveni zinātnieku audze un arī mūsu tautas lielais dzejnieks Eduards Veidenbaums. — saka šīs universitātes latviešu studenti.

Timiņzeva lauksaimniecības akadēmijā mācās 44 latvieši. Lielākā daļa viņu jau ir trešā kursa studenti. Pēc diviem gadiem Pa-

domju Latvijas lauki saņems labi sagatavotus speciālistus — agronomus.

Maskavas medicīnas institūts gatavo 14 latviešu ārstus dažādās specialitātēs.

Uz Maskavas — Volgas kanāla brīnīgā krasta atrodas Valsts bibliotēku institūta ēka. Te mācās 13 latviešu jaunieši. Vairāk kā puse no viņiem ir teicamnieki.

Mēs — nākamie bibliotēku darbinieki un bibliografi, — saka viņi. Šī institūta ēkā atrodas liela bibliotēka ar grāmatu tūkstošiem, zinātniskā bibliotēka, bibliografijas un citi zinātniskie kabineti. Bibliotēku institūta studenti — latvieši būs pirmie bibliotēku darbinieki un bibliografi ar augstāko izglītību šai nozarē, kas strādās svarīgu kultūras darbu mūsu republikā.

Tā, neraugoties uz kara laika apstākļiem, mūsu evakuējusies jaunatne Maskavas augstākajās mācību iestādēs atdod visus spēkus zinātņu apgūšanai, lai pēc tam, atgriežoties Latvijā, celtu tās saimniecisko un kultūrolo dzīvi.

V. Kaupužs

Par Rīgu!

Rīgas torņus viņi nevarēja vēl saskatīt, tie bija tālu, bet ikviens juta — arī šī cīņa ir par Rīgu. Kauja dārdēja jau vairākas stundas. Bija jāsalauz vācu pretestība un jāieņem ceļa krustojums — ceļš, kas gāja uz Rīgu.

Daudziem kaujiniekiem šī bija pirmā cīņa latviešu strēlnieku vienībās. Arī strēlnieks Freibergs vienlīdz bija nesen, no tā laika, kad Sarkanā Armija atbrīvoja Jēkabpili. Visus trīs gadus viņš bija pavadījis Latvijā vācu jūgā. Vācieši viņu bija ieslodzījuši cietumā, bet no tā Freibergs izbēga un sāka partizāņu cīņu gaitas. Daudz viņš bija dzirdējis par latviešu strēlnieku varonību kaujās un tagad gribēja cīnīties tāpat. Isi pirms kaujas Freibergs kopā ar 12 citiem savas vienības jauniešiem kaujiniekiem iesniedza komjaunatnes birojam lūgumu uzņemt tos komjaunatnē. — «Gribu būt brīvības cīņtāju pirmajās rindās, tāpēc lūdz mani uzņemt komjaunatnē. Kamēr būšu dzīvs, tikmēr dragāšu vācu varnākas,» savā iesniegumā rakstīja Freibergs. Un viņš bija pirmais, kas uguns lietū cēlās triecienam ar saucieni: «Biedri, par Rīgu!»

Aiz viņa cēlās citi. Vācu pretestība šķobījās un lūza. Ceļu krustojums kļuva brīvs.

Par Rīgu! — sauca arī ložmetējnīks Osmanis, atsitot ar savu ložmetēja uguni vācu pretuzbrukumu. Osmanis bija ievainots sejā. Ievainojums nepārstāja asiņot, un cauri apsejam sūcās tumšas lāses. Vairākas reizes komandieris un sanitāri uzaicināja Osmani atstāt kauju lauku, bet viņš palika pie sava ložmetēja un turpināja plaut vāciešus.

Par Rīgu ar skaudru niknumu sirdī kāvās arī viesītnieks Līdaka. 1941. g. viņš gribēja Rīgā iet skolā, bet vācu iebrukums izjauca viņa nodomus. Vācu bendes nošāva viņa brāli, un pats viņš no to nāgmiem izglābās, aizējot partizānos. Latviešu strēlnieku vienības Līdakam bija kā radītas, jo viņi šeit nicināja nāvi un kaujās gāja tikai, lai uzvarētu. Un šai kaujā Līdaka bija pirmais kas ielauzās vācu novietnē, ar savu cīņas sparu aizraudams pārējos biedrus.

Pēc kaujas jauniešus: Freibergu, Osmani un Līdaku ieteica apbalvojumam. A. Tīrmala

Kāda komjaunieša dzīve vācu okupācijas laikā

Es, Rīgas komjaunietis, nepaspēju atkāpties kopā ar Sarkanā Armiju un, 1941. g. 29. jūlijā, man sākās drausmīgu pārdzīvojamu gaitas vācu varas cietumos.

Cietumu kameras, kas bija paredzētas nedaudz personām, tika desmitkārtīgi pārpildītas. Naktīs, gulēdami uz mitra cementa klona, kaudamies ar blaktn un utīm, mocijāmies neziņas drausmās. Viens otrs mūsu biedrs, ko aizveda uz nopratināšanu, vairs neatgriezās. Sadauzīti zilumos, asiņaini, izgrieztiem locekļiem, — tādi bija tie, kas atgriezās no vācu «pratināšanas».

Nopratinot katram nolasīja apsūdzību. Ja apsūdzētais neatzinās, to sāka spīdzināt. Bija speciāli ietēji, bet pa lielāki daļai paši pratinātāji sīta, lai apmierinātu savas sadistiskās tieksmes. Bieži gadījās, ka arī latviešu tulkis, it kā nedzirdot, ka vācu ierēdņu lamas: — «latviešu eūka» — attiecas ne tikai uz apcietināto, bet uz visu latviešu tautu, pakalpiģi smaidīdami, palīdzēja spīdzinātājiem.

Ja apcietinātais pēc pirmās nopratināšanas neatzinās, nākošajā reizē pielietoja jaunus spīdzināšanas paņēmienus.

Trīs mēnešus vaidu un asins smakas piesātinātā kamerā es gaidīju savu kārtu. Sevišķi smagas bija naktis, kad sappi sajaucās ar istenību. Tad vēlēšanās dzīvot un strādāt spēcīgi savilpojās krūtīs. Atmiņā skatīju savu sirmo māti, savus draugus komjauniešus. Domās atvadījos no viņiem, atvadījos no asinīs noplūdušās Dzimtenes.

Ar mani vienā kamerā bija VAPP direktors Egle, operdziedonis Viļmanis, Augstākās Padomes

loceklis Kalnāre, pazīstamais cirkušis kļausns «Koko».

Sevišķi sadraudzējos ar komjaunieti Strodu. Uz Stroda galvas nopratināšanas laikā vācu ierēdnis sadauzīja solu. Kad Strods zaudēja samapu, to aplēja ar ūdeni, lai pēc tam sāktu mocības no jauna. Viņam lika mesties rāpus un riet kā sunim. Beidzot lika uzlaizīt pašam savas asinis.

Kad Strodu galīgi nomocītu ievēda atpakaļ kamerā, mēs nespējām atturēties no asarām. Cik zinu, vēlāk Strodu nošāva.

Beidzot pienāca arī mana kārtā. Mani iesauca nopratināšanas kamerā, kur nolasīja «apsūdzību».

Apvainoja mani par to, ka esmu komjaunietis, par piedalīšanos 15. jūnija tīrīšanas akcijā, par bēgšanas mēģinājumu uz PSRS. Es visu noliedzu. Tad man piedraudēja ar nošaušanu. Teicu, lai dara to.

Redzēdams, ka tā neko nepānāks, pratinātājs man iebāza mutē revolvera stobru, likdams to kost. Pēc tam ar sparu izrāva revolveri no mutes, izlauzot vairākus zobus. Zaudēju samapu. Pamodos kamerā.

Pēc 5 mēnešiem mani atbrīvoja un nodeva policijas uzraudzībā. Tomēr, drīz atkal apcietināja. Sākās atkal mocības pagrabos un centrālcietuma kamerās, līdz beidzot mani nosūtīja uz Salaspils darba nometni.

Visi pārdzīvotais tagad liekas kā drausmīgs murgs. No daudziem tūkstošiem dzīvs esmu palicis viens. Un kaut gan fašistiskie bendes iedragājuši manu veselību, tieši šajos pārdzīvojumos es izaugu par istu savas lielās Dzimtenes patriotu, kas gatavs atdot par tautas brīvību pēdējo asins lāsi.

S. Kļaviņš

«Es gribu būt komjaunietis»

Leņina Komjaunatne ir Padomju jaunatnes labākā daļa, tās avangards. Ikviens Padomju jauniešs cīnās, strādā un mācās tā, lai būtu cienīgs kļūt par komjaunieti, — saka L.L.KJS Jēkabpils apriņķa komitejas instruktors b. Makarovs — un 76 acu pāru iemirdzas, klausoties stāstu par komjauniešiem-varoņiem — Zoju Kosmodemjansku, jaunajiem krasnodonēšiem, Aleksandru Matrosovu, Mariju Melnikaiti un daudziem citiem izcilēm Dzimtenes brīvības cīņtājiem.

Jaunie klausītāji ir ražošanas apmācības skolas audzēkņi pie N. Karaspēka daļas. Vācu negēļi nogalināja viņu piederīgos jau 1941. un 1942. gadā un nelaimīgos bāreņus, kurū vairumam tobrīd bija tikai 12—13 gadu, sadzina koncentrācijas nometnē Biržos.

Dažādi feldfēbeļi un šturmfrireri ar pātāgām rokās diendienā dzina tos smagos, jaunajiem spēkiem ne-

veicamos, darbos un ar savu brutālītāti kropļoja bērnus fiziski un garīgi. Sarkanā Armija atbrīvoja Biržus, izglāba bērnus no drošas nāves un uzņēmas gādību par tiem. Tagad šie četrpadsmit un piecpadsmit gadu vecie zēni un meitenes ražošanas apmācības skolā mācās par drēbniekiem, kurpniekiem, mehanikiem, frizieriem. Viņu sejas, kur iegulušās pāragru ciešanu pēdas, tagad smaida, klausoties b. Makarova paskaidrojumu, ka komjaunatnē uzņem arī četrpadsmitgadīgus. — Es gribu mācīties un strādāt labi un priekšzīmīgi. Es gribu būt komjaunietis, — saka nākošais kurpnieku amata meistars Dvorcekis un lūdz L.L.KJS iestāšanās anketu.

Pēc pirmās sarunas par komjauniešu mērķiem un uzdevumiem, vēlēšanos iestāties Leņina komjaunatnē izteica 29 ražošanas apmācības skolas audzēkņi.

G. Leja

Pirmā sporta diena atbrīvotajā Rīgā

Stadionā svētdien, 29. oktobrī, pulcējās rīdzinieki pirmajos sporta svētkos. 70 fizikultūriešu parādes dalībnieku vidū blakus citiem pazīstamiem sportistiem garām svētku tribīnei gāja viens no labākajiem mūsu futbolistiem — gvardijas vecākais seržants Rehtšprechers.

Svētkus ar uzrunu atklāja Latvijas PSR Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja vietnieks, PSRS sporta meistars P. Strods.

Skrējēju un velosipedistu stafetē piedalījās sporta biedrības «Daugava» pirmā un otrā komanda un «Dinamo» komanda. Startējot no stadiona, sportisti veica maršrutu pa Rīgas galvenajām ielām un atgriezās pie finiša stadionā. Ilgiem aplausiem skatītāji sagaidīja uzvarētājus — «Daugavas» pirmo komandu. Otrie finišu sasniegta «Dinamo» sportisti.

Pēc īsa pārtraukuma sākās «Dinamo» un «Daugavas» komandu

futbola sacīkste. Jau ar pirmajām minūtēm cīņa risinājās «Dinamo» vārtu tuvumā. Pirmās desmit minūtes rezultātā nedeva. Tad — 11 metru soda sitiens «Dinamo» vārtos, ko meistarīgi izdarīja biedrs Rehtšprechers. Pirmais puslaiks beidzās ar 2:0 par labu daugaviešiem.

Otro puslaiku «Dinamo» spēlētāji sāka ar strauju uzbrukumu. Bet «Daugavas» futbolistu organizētās spēles rezultātā bumba arvien atgriezās pie «Dinamo» vārtiem.

Spēle beidzās ar 5:1 par labu «Daugavas» komandai. Tiesāja biedrs Raubens.

Noslēdzot pirmos sporta svētkus, Fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētājs biedrs Bogdanovs pasniedza balvas uzvarētājiem — mākslinieciska izstrādājuma kausu «Daugavas» pirmajai stafetes komandai un sportista bronza statuju — «Daugavas» futbolistiem. A. Šķaunāns

Viena no daudzajām

Daudz varoņu Padomju Dzimtenei devusi Leņina komjaunatne, un starp tiem, viena no kvēlākajām ir Zoja Kosmodemjanska.

Zoja bija komjauniete, Padomju skolniece. Apdāvināta, uzcītīga, darbā neatlaidīga, viņa vienmēr un visur bija pirmā un ar savu piemēru aizrāva citus. Viņu intereseja vēsture un literatūra, kur atspoguļojās tautas varēnā pagātne, varonība, dzimtenes mīlestība, un viscēlākais mērķis Zojai likās — ziedot sevi dzimtenei un tās brīvībai.

Pirmās kara dienas ierāva Zoju savā brāzmainajā strauvē; meitene strādāja komjaunatnes darbā. Viņa strādāja arī, rokot Maskavas aizsardzības līnijas ierakumus, un darīja to tikpat neatlaidīgi kā vēl nesen skolā, gatavojot uzdevumus. Bet ienaidnieki ar katru dienu vairāk tuvojās Maskavai.

«Saproti māt, man nav spēka stāvēt nomajus, kad fašisti tuvojas Maskavai,» teica Zoja savai mātei, un tajā pat dienā astonpadsmit gadu vecā komjauniete brīvprātīgi aizgāja uz fronti.

18. novembrī viņa kopā ar komjauniešu partizāņu grupu devās pāri frontes līnijai, lai izpildītu kaujas uzdevumus vācu okupētajā teritorijā. Pagāja 2 nedēļas; laiks bija griezties atpakaļ, bet Zojai likās, ka padarīts vēl par

maz. Tajās dienās Petriščevas sādžā atradās vācu kavalērijas daļa un 332. kājnieku pulka bataljons; uz šo sādžā arī devās Zoja, lai vēlreiz atgādīnātu naidniekam, ka tautas atriebība to sasniegs visur. Modri bija kļuvuši vācieši, un tikko meitene mēģināja aizdedzināt šķūni, kurā atradās ap 200 vācu zirgu, sardze sacēla trauksmi, un jaunā partizāne nokļuva fašistu rokās.

«ZOJA»

Padomju Savienības Varones Zoja Kosmodemjanska tēls tagad atdzīvojas uz ekrāna. Maskavas kinoteātri demonstrē jaunu padomju filmu «Zoja». Tā ir filma — biogrāfija, kurā parādīta Zoja's notikumu bagātā dzīve un varonīgā nāve.

Filmas radītāji — pazīstamais padomju kinodrāmatūrgs B. Čirkovs un režisors L. Arnštams. Zoja's lomu tēlo jauna kino aktrīse — Kinematogrāfijas institūta pēdējā kursa audzēkne Gajina Vojanicka. Vienkāršu un patētisku mūziku filmai komponējis D. Sostakovičs.

Bez tam Zoja's tēls atdzīvojas mākslas darbos — Margaritas Ahģeres poēmā par Zoju un tēlnieka Manizera skulptūrā.

K. Tīrumnieks

Zoju zvēriski sīta, izgērbtu, basām kājām, dzina pa sniegu cauri sādžai, visādi spīdzināja — un tomēr meitene atrada sevī spēku izturēt visu. Viņa nenodeva savus biedrus; bailes un nodevība tai bija svešas.

Pienāca 29. novembra rīts, pēdējais rīts jaunajai varonei. Nežēlīga mocišana nebija salauzusi viņas gribasspēku. Viņa gāja pie karātāvām savilkām dūrēm, paceltu galvu, asu skatu, no kuŗa novērsās vācu bendes.

Izmantodama mirkli, kad viens no ofieciēriem regulēja savu fotoaparātu, Zoja uzsauca laukumā sadzītājiem kolhozniekiem:

«Biedri! Kādēļ noskumt? Esiet droši, cīnieties, sītiēt fašistus, dedziniet!»

Un lai kā gribētu, bendes tomēr nevarēja aizkavēt meiteni runāt. To dzirdēja visi. — Man nav bailes mirt, biedri! Tā ir laime — mirt par savu tautu.

— Ardīevu biedri! Cīnieties, nebaidieties! Staļins ir ar mums! Staļins atnāks... —

Varones nāvē, ar Staļina vārdu uz lūpām, mira komjauniete Zoja Kosmodemjanska. Viņa atdeva savu jauno dzīvi cīņai par dzimteni, par brīvību. Nekad neaizmirsīs jauno patrioti Padomju zeme un visa komjauniešu cilts.

R. Keņiņa

VIENOŠANĀS

par pamieru starp Padomju Savienības, Apvienotās Karalistes un Amerikas Savienoto Valstu Valdībām no vienas puses un Bulgārijas Valdību no otras puses

Bulgārijas Valdība pieņem Padomju Savienības, Apvienotās Karalistes un Amerikas Savienoto Valstu Valdību, kas darbojas visu ar Bulgāriju kara atrodos Apvienoto Nāciju vārdā, iesniegtos pamiera noteikumus.

Pamatojoties uz augšā izteikto, Padomju Virspavēlniecības pārstāvis Padomju Savienības Maršals F. I. Tolbučins un Sabiedroto Augstākā Pavēlnieka Vidusjūras rajonā pārstāvis ģenerālleitnants Džeims Hammells, Padomju Savienības, Apvienotās Karalistes un Amerikas Savienoto Valstu Valdību, kas darbojas visu ar Bulgāriju kara atrodos Apvienoto Nāciju vārdā, pienācīgā kārtā uz to pilnvaroti, no vienas puses un Bulgārijas Valdības pārstāvi Ārlietu Ministru P. Stainova kungs, Ministru bez portfeļa D. Terpeševa kungs, Ministru bez portfeļa N. Petkova kungs un Finanšu Ministru P. Stojanova kungs ar pienācīgām pilnvarām no otras puses, parakstīja sekojošus noteikumus:

1. A) Bulgārija, pārtraucot kara darbību pret PSRS 1944. gada 9. septembrī un pārtraucot attiecības ar Vāciju 1944. gada 6. septembrī un Ungāriju 1944. gada 26. septembrī, pārtrauca kara darbību pret visām citām Apvienotām Nācijām.

B) Bulgārijas Valdība atņem atbrūnēt vācu bruņotus spēkus, kas atrodas Bulgārijā un izdot tos kā kara gūstekus.

Bulgārijas Valdība tāpat atņem internēt Vācijas un tās satelītu pilsoņus.

C) Bulgārijas Valdība atņem uz turēt un nodot lietošanā tādus sauszemes, jūras un gaisa spēkus, kurus var iesaistīt dienestā vispārējā Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības vadībā. Šie spēki nav izlietojami Sabiedroto teritorijā citādi, kā tikai ar ieinteresētās Sabiedroto Valdības iepriekšēju piekrišanu.

D) Pārtraucot kara darbību pret Vāciju, bulgāru bruņotie spēki jādemobilizē un jāpārved Sabiedroto Kontroles Komisijas uzraudzībā uz miera laika stāvokli.

2. Saskaņā ar iepriekšējo noteikumu, ko Bulgārijas Valdība pieņēmusi 1944. gada 11. oktobrī, bulgāru bruņotie spēki un ierēdņi jāevakuē no Grieķijas un Dienvidslāvijas teritorijās šai noteikumā minētā termiņā; bulgāru varas orgāniem nekavējoties jārikojas tā, lai no grieķu un dienvidslāv teritorijas tiktu evakuēti bulgāri, kas ir Bulgārijas pavalstnieki kopš 1941. gada 1. janvāra un tiktu anulēti visi likumdevēji un administratīvi nosacījumi, kas attiecas uz grieķu un dienvidslāv teritoriju aneksiju vai ieslēgšanu Bulgārijā.

3. Bulgārijas Valdība nodrošinās Padomju un citam Sabiedroto karaspēkam brīvas pārvietošanās iespējas visos virzienos pa bulgāru teritoriju, ja to pēc Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības domām prasa kara apstākļi, pie kam Bulgārijas Valdība visiem spēkiem at-

balstīs šo pārvietošanos ar saviem satiksmes līdzekļiem un uz sava rēķina kā uz sauszemes, tā arī ūdenī un gaisā.

4. Bulgārijas Valdība nekavējoties atbrīvo visus Sabiedroto kara gūstekus un internētos. Turpmāk, līdz tālāko instrukciju saņemšanai, Bulgārijas Valdība uz sava rēķina nodrošina visus Sabiedroto kara gūstekus un internētos, pārvietotās personas un bēgļus, tai skaitā arī Grieķijas un Dienvidslāvijas pilsoņus, ar pietiekamu pārtiku, apģērbu, sniedz viņiem medicīnisku palīdzību un apgādā ar sanitāriem un higiēnas priekšmetiem, kā arī ar transporta līdzekļiem, lai katrs no šīm personām varētu atgriezties savā valstī.

5. Bulgārijas Valdība nekavējoties atbrīvo, neatkarīgi no viņu pavalstniecības un nācijas, visas personas, kas atrodas apcietinājumā sakarā ar viņu darbību Apvienoto Nāciju labā, vai par viņu līdzjutību Apvienoto Nāciju ietai, vai sakarā ar viņu rasisko izcelšanos vai reliģisko pārliecību, kā arī atceļ visus diskriminējošos likumus un no tiem izrietošos ierobežojumus.

6. Bulgārija darbosies līdzīti to personu aizturēšanā un sodīšanā, kas vainojamas kara noziegumos.

7. Bulgārijas Valdība atņem nekavējoties slēgt visas Bulgārijas teritorijā atrodošās prohitleriskās vai citas fašistu politiskās, militārās, militarizētās kā arī citas organizācijas, kas nodarbojas ar Apvienotām Nācijām naidīgu propagandu, un turpmāk nepieļaut tādu organizāciju pastāvēšanu.

8. Periodiskas un neperiodiskas literatūras izdošana, ieviešana un izplatīšana Bulgārijā, teātra un kinematogrāfa uzvedumi, radiostacijas, pasta, telegrāfa un telefona darbs notiek pēc vienošanās ar Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecību.

9. Bulgārijas Valdība atdod visus Apvienoto Nāciju un to pilsoņu īpašumus, tai skaitā grieķu un dienvidslāv īpašumus, kā arī maksā tādas reparācijas par zaudējumiem un postījumiem, ko karš nodarījis Apvienotām Nācijām, tai skaitā Grieķijai un Dienvidslāvijai, kuŗas var noteikt turpmāk.

10. Bulgārijas Valdība atjauno visas Apvienoto Nāciju un to pilsoņu intereses un tiesības Bulgārijā.

11. Bulgārijas Valdība atņem Sabiedroto Kontroles Komisijas noteiktos termiņos atdot Padomju Savienībai, kā arī Grieķijai un Dienvidslāvijai un citām Apvienotām Nācijām pilnā kārtībā visas vērtības un materiālus, ko Vācija un Bulgārija kara laikā izvedušas no to teritorijas un kas pieder valstis, sabiedriskām un kooperatīvām organizācijām, uzņēmumiem, iestādēm vai atsevišķiem pilsoņiem un proti: fabriku un rūpnieciskās iekārtas, lokomotīves, dzelzceļa vagonus, traktorus, automašīnas, vēstures pieminekļus, mūzeju vērtības un visādu citu mantu.

12. Bulgārijas Valdība atņem no-

dot Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības rīcībā kā trofejas visas Bulgārijas teritorijā atrodošās Vācijas un tās satelītu kara mantas, ieskaitot Bulgārijas ūdeņos atrodošos Vācijas un tās satelītu flotes kuģus.

13. Bulgārijas Valdība atņem bez Sabiedroto Kontroles Komisijas atļaušanas nepieļaut izvest vai eksportēt visāda veida īpašumus (ieskaitot vērtlietas un valūtu) kas pieder Vācijai un Ungārijai vai to pilsoņiem un personām, kas dzīvo to teritorijā, vai teritorijās, kuŗas tās ieņēmušas. Bulgārijas Valdība uzglabās šos īpašumus kārtībā, ko noteiks Sabiedroto Kontroles Komisija.

14. Bulgārijas Valdība atņem nodot Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecībai visus Apvienotām Nācijām piederošos kuģus, kas atrodas Bulgārijas osās, neatkarīgi no tā, kā rīcībā šie kuģi ir, lai Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecība kara laikā pret Vāciju un Ungāriju tos izlieto kopējās Sabiedroto interesēs, pēc tam atdodot šos kuģus to īpašniekiem.

Bulgārijas Valdība uzņemas pilnīgu materiālo atbildību par visiem bojājumiem un augstāk minētā īpašuma iznīcināšanu līdz pat tam brīdim, kamēr to nodod Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecībai.

15. Bulgārijas Valdība regulāri, bulgāru valūtā, jāizmaksā naudas sumas un jāpiegādā preces (degviela, pārtikas produkti un tml.), līdzekļi un jāizdara pakalpojumi, kas Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecībai var būt vajadzīgi tās funkciju izpildīšanai.

16. Bulgāru tirdzniecības kuģi, kas atrodas kā bulgāru, tā arī ārpus ūdeņos, būs pakļauti Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības operatīvai kontrolei, lai tos izmantotu kopējās Sabiedroto interesēs.

17. Saskaņā ar Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības pamiera laikā izdotām instrukcijām, Bulgārijas Valdībai, nepieciešamības gadījumā, jānodrošina Bulgārijas teritorijā atrodošos rūpniecības un transporta uzņēmumu, kā arī sakaru līdzekļu, spēkstaciju, sabiedriski lietojamo uzņēmumu un ierīču, kuriem jānodrošina citu materiālu polistavu izmantošana.

18. Visam pamiera laikam Bulgārijā, Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības pārstāvja vadībā, piedaloties Apvienotās Karalistes un Savienoto Valstu pārstāvjiem, tiks nodibināta Sabiedroto Kontroles Komisija, kas regulēs un sekos pamiera noteikumu izpildīšanai.

Laikā starp pamiera stāšanās spēkā un kara darbības izbeigšanu pret Vāciju, Sabiedroto Kontroles Komisija būs pakļauta Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecības vispārējai vadībai.

19. Šie noteikumi stājas spēkā to parakstīšanas brīdī.

Sastādīts Maskavā četros eksemplāros, katrs krievu, angļu un bulgāru valodās, pie kam krievu un angļu teksti ir autentiski.

Bulgārijas Valdības pilnvarā:
P. STAINOVS, D. TERPEŠEVS,
A. PETKOVS, P. STOJANOVS

Padomju Sociālistisko Republiku Savienības, Apvienotās Karalistes un Amerikas Savienoto Valstu Valdību pilnvarā:

Padomju Virspavēlniecības Pārstāvis
TOLBUČINS
Sabiedroto Augstākā Pavēlnieka pārstāvis Vidusjūras rajonā
D. HAMMELLS

1944. gada 28. oktobrī.

Protokols

pie vienošanās par pamieru ar Bulgāriju

Parakstot Vienošanos par pamieru ar Bulgārijas Valdību, Sabiedroto Valdības, kas parakstīja Vienošanos, vienojās par sekojošo:

1. Sakarā ar 9. pantu jāsaprot, ka Bulgārijas Valdība nekavējoties piegādās dažus pārtikas produktus, lai sniegtu palīdzību grieķu un dienvidslāv teritoriju iedzīvotājiem, kas cietuši no bulgāru agresijas. Katra produkta daudzumu, kam jātiek piegādātiem, noteiks ar Vienošanos starp trim Valdībām un uzskatīs kā daļu no Bulgārijas atlīdzības par Grieķijai un Dienvidslāvijai nodarītiem zaudējumiem un postījumiem.

2. 12. pantā lietotā terminā «kara mantas» ietilpināmas visas mantas vai ietērs, kas piederējis, ko lietojušas vai paredzējušas lietot pretinieka militārās vai pusmilitārās vienības vai to locekļi.

1944. gada «26.» oktobrī.

Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Valdības pilnvarā
A. VIŠINSKIS
Apvienotās Karalistes Valdības pilnvarā
ARCIBALDS KLARKS KERRS

3. Saskaņā ar Vienošanos par pamieru 14. pantu, Bulgārijas Valdības, Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecībai nodoto sabiedroto kuģu izlietošana un to atdošana termiņā īpašniekiem, apspriežams un neregulējams sarunās starp Padomju Savienības Valdību un ieinteresētām Sabiedroto Valdībām.

4. Piemērojot 15. pantu jāsaprot, ka Sabiedroto (Padomju) Virspavēlniecība paredz bulgāru valūtas piegādi, apgādi, pakalpojumus u. t. t. tāpat arī Apvienotās Karalistes un Amerikas Savienoto Valstu Valdību pārstāvju vajadzībām, kas atrodas Bulgārijā.

Sastādīts Maskavā trijos eksemplāros, katrs krievu un angļu valodās, pie kam visi krievu un angļu teksti ir autentiski.

Amerikas Savienoto Valstu Valdības pilnvarā
DŽORŽS F. KENNONS

Vācijā turpinās augstāko mācības iestāžu tikla likvidācija

Zēnē, 24. oktobrī (TASS). Izveidot «totālo mobilizāciju», hitleriešu varas organi turpina likvidēt Vācijā augstāko mācības iestāžu tiklu.

Vācu fašistiskā aģentūra — Vācijas informācijas birojs — pārraida Vācijas Izglītības ministrijas rīkojumu, ar kuŗu samazināti darba apmēri vēl pastāvošās augstākās mācības iestādēs. Šajās mācības iestādēs «mācības» 1944./45. g. ziemas semestrī notiks tikai tādos apmēros, cis tas nepieciešams audzēkņiem, kas vēl turpina mācības. Atbrīvotos štatus, telpas un materiālus izmantos kara vajadzībām.

Tālāk vācu ministrijas rīkojumā teikts: «Tiek slēgtas vēl 5 speciālās mācības iestādes, un 77 fakultātes, 12 fakultātes darbību pārtrauks pēc ziemas semestra beigšanās. 38 fakultātes darbs turpināsies tikai ar vecāko kursu studentiem.»

Cik no rīkojuma redzams, dažas Vācijā vēl atstātās mācības iestādes sadalīs pa visu Vācijas teritoriju. Šajās mācības iestādēs mācīsies tie studenti, kuŗus pat «totālā mobilizācija» atzinusi par nederīgiem kara dienestam vai darbam kara rūpniecībā.

Starptautiskais apskats

J. Viktorovs

Ārņemju prese plaši apskata sekmīgos sarunu rezultātus, kuŗas notika, ierodoties Maskavā premjēministram Cerčilam un ārlietu ministram Idenam. Tik liela uzmanība Maskavas sarunām pilnīgi saprotama, jo šīs sarunas ir ievērojams posms angļu-palomju attiecību attīstības vēsturē. Līdz ar to tās vēl tālāk nostiprinās antihitlerisko koalīciju un lielo sabiedroto valstu kaujas draudzības pieaugumu.

Kā no publicētā komunikē redzams, sarunas apstiprināja sabiedroto valstu vienību cīņā pret hitlerisko Vāciju un nelokāmo gribu iznīcināt ienaidnieku viņa paša midzēni. Ievērojamus panākumus sasniegta poļu jautājuma atrisinājumā. Sarunas stipri samazināja domstarpības un izklēdēja sīkākas nesaprašanās.

Apspriedē pārrunāti un izlemti jautājumi sakarā ar notikumiem Dienvidaustrumu Eiropā. Panākta vienošanās par pamiera noteikumiem ar Bulgāriju, kā arī par kopējo politiku Dienvidslāvijā.

Maskavas sarunu sekmīgie rezultāti parādīja sabiedroto valstu vienprātību nevien viņu kopīgā cīņā par tagadējā kara galvenā mērķa sasniegšanu — hitleriešu laupītāju bandas satriekšanu un iznīcināšanu, bet arī stabila un ilgstoša miera nodrošināšanai pēc kara.

Padomju un Anglijas valdības vadītāju sastapšanās, kas notika ar ASV valdības ziņu un atbalstu, rezultāti liecina, ka lielās valstis grib un prot atrisināt visus sarežģītus jautājumus, kas radušies kara gaitā.

Tagad visai pasaulei skaidrs, ka antihitleriskā koalīcija bazējas uz stingra pamata. Tā pratusi izturēt grūtus kara pārbaudījumus. Tai sekmīgi jāafaisina tās galvenais pēckara uzdevums — jānodrošina stabils un ilgstošs miers.

Militārie notikumi, kas attīstījās jau pēc Maskavas sarunām, spilgti ilustrē apvienoto nāciju augošo kaujas draudzību. Spīgta sabiedroto vienprātības un saskaņas liecība ir tā, ka sabiedrotās valstis atzina Francijas republikas Pagaidu Valdību. Franču tauta droši apvieno savus spēkus. Tai atkal atvēries ceļš uz atdzimšanu un vēl aktīvāku dalību cīņā pret kopīgo ienaidnieku.

Pagājušā nedēļa izīmējās ar lieliem un svarīgiem notikumiem cīņu frontēs pret hitlerisko Vāciju. Sarkanā Armija, pārvārusi ilgi celto pretinieka aizsardzības līniju, ietauzas Austrumprūsijas robežās, ieņēma vairāk nekā 400 apdzīvotu vietu un, lai gan ienaidnieks sīvi pretojās, sekmīgi turpina savu uzbrukumu. Dienvidos pabeigta Transilvānijas atbrīvošana, vāciešiem dots smags trieciens Čehoslovākijas teritorijā. Padomju karaspēks turpina virzīties uz priekšu Ungārijā un Dienvidslāvijā. Ziemeļos Sarkanā Armija pārņēma PSRS un Norvēģijas valsts robežus. Vācieši zaudējuši Kirkenesas ostu. Ar to sāka Norvēģijas atbrīvošana. Rietumos angļu un amerikāņu karaspēks turpina pastiprināt savu spiedienu pret hitleriešiem. Sabiedrotie ieņēmuši lielu vācu pilsētu — Ačenu. Arvien sīvākas cīņas norisinās Holandē.

Vācieši jau sen ir zaudējuši iespēju «manevrēt». Katra viņu zaudēta pozīcija — ir vai nu karaspēka tuvošanās Vācijas robežām jaunos frontes sektoros vai arī kara tālāka izplešanās tieši Vācijas teritorijā. Ar to arī izskaidrojama ienaidnieka pieaugoša pretestība, viņa izmisīgie mēģinājumi par katru cenu noturēties savās robe-

zās. Te slēpjas pēdējo spēku un rezervju drudzainās mobilizācijas iemesls, cenšanās levīkt cīņā vārda pilnā nozīmē visus Vācijas iedzīvotājus, likt tiem iet līdz galam kopā ar hitlerisko bandu.

Hitlerieši paši sevi nodod, izpļāpdami, ka «folksšturma» radīšanai ir nevien aizsardzības, bet arī iekšpolitiskie mērķi.

Kāds no vācu fašistu «komentātoriem» atklāti atzinies, ka SS viri sadedzinājuši aiz sevis visus tiltus jau 1939. g. un tagad piespiedis visus sev sekot. Hitleriešu varasvirs Lejs paziņojis, ka pēc «folksšturma» radīšanas ārzemju strādnieki Vācijā pārliecināsies, ka tiem trūkst «pamata dumpim». Hitlerieši saprot, ka ar sabiedroto armiju tuvošanos Vācijas dzīvības centriem, daudz miljonu lielā ārzemju vergu armija kļūst arvien bīstamāka. Šis apstāklis ļoti uztrauc fašistu vadopus. Nav nejausība, ka «folksšturms» pakļauts tieši fašistu partijai, kas cenšas turēt to savās rokās, lai dotu nevien lielgabalu gaļu fronti, bet apspiestu arī katru neapmierināto vācu aizmugurē.

Vācu fašistu propaganda histērisk atgādina Sarnhorsta ēnu, kas bija viens no vācu pretestības organizātoriem pret Bonapartu. Hitlerieši atceras Spānijas atbrīvošanās cīņu, neveikli cenzdamies salīdzināt tagadējo Vācijas stāvokli ar Spānijas stāvokli Napoleona okupācijas laikā.

Neveiksmīgais uzbrucējs, kas bailēs gaida peļnīto sodu, cenšas aizsegties ar Spānijas cēlo tēru, kuŗa cīņās par savu neatkarību pret Napoleona agresiju. Hitlerieši atgādina Vācijas pagātni, kad tā taisnīgi cīnījās pret ārzemju iebrukumu. Tikai tas viss nekādi neatbilst tagadējiem apstākļiem.

Tikai izmisumā apstulbuši ļaudis var iedomāties, ka kāds nēms šis «analogijas» nopietni un ka tās palīdzēs glābt stāvokli. Bet tas ir raksturīgas hitleriešu mēģinājumiem turpināt karu pēc iespējas ilgāk. Sai nolūka fašistiskie laupītāji gatavi izmantot jebkuŗu līdzekli.

Nav nemaz jāpierāda, ka nekādi bankrotējošo fašistu avantūristu mēģinājumi neglābs viņus no bojā ejas. Sabiedrotām valstīm un visām brīvību mīlētājam tautām ir pietiekami spēka un līdzekļu, lai satriektu hitleriešu laupītāju perekli.

Arvien vairāk un vairāk pastiprinās hitleriešu Vācijas izoīcija. Hitleriešu bloka patiesībā vairs nav. Ungārija pārvērsta parastā Vācijas administratīvā vienībā. Bet jo tuvāk neizbēgamā sakāvē, jo sīkstāk hitlerieši pieķeras savu ārpolitisko pozīciju atliekām, jo plašāk un pilnīgāk viņi cenšas izmantot saviem noziedzīgiem mērķiem tās valstis, kas vēl arvien turpina palīdzēt vācu fašistu laupītājiem zem «neitrālītaies» karoga.

Nav nejausība, ka visu sabiedroto valstu prese pievērs tagad tik lielu uzmanību Franko Spānijas politikai un hitleriešu aktivītatē šai valstī. Vācieši pārved uz turieni kapitālus, iegulda tos spāņu rūpniecībā, pārsveiz uz turieni pat veselu uzņēmumu iekārtas. Hitlerieši iespiedušies policijā, kontrolē valsts iekšējo dzīvi un rada sava bruņotās vienības.

Hitleriešu mēģinājumi radīt sev bazes ārzemēs liecina par to, ka viņi grib pārdzīvot tagadējo karu un glābties no sakāves. Tomēr no šiem mēģinājumiem nekas neiznāks. Lielās sabiedrotās valstis, visa brīvību mīlētāja cilvēce uzvarēs vācu iebrucējus.

Kara darbība Rietumeiropā

Londonā, 30. oktobrī (TASS). Sabiedroto ekspedīcijas spēku augstākās virspavēlniecības štāba komunikē teikts:

Dienvidos no Seldas sabiedroto karaspēks ieņēmis Kadzandu un Zeidzandu. Zeindbevelandā sabiedroto karaspēks apvienojies ar aviodesanta spēkiem Guolenkenokeras rajonā. No jūras izceltais desants paplašinājis placdarmu rietumu virzienā.

Dienvidos no Maasas sabiedroto karaspēks turpinājis virzīties uz priekšu vi-

sā frontē. Karaspēks, kas uzbrūk no austrumiem, atbrīvojis Bredu. Daļas, kas virzās no dienvidiem, pārgriezušas ceļu starp Bredu un Kozerdālemu.

Ziemeļos no Tilburgas sabiedroto karaspēks atrodas dažas jūdzes uz ziemeļiem un rietumiem no Izonas-Op-Zandas. Iznīcinātāji-bumbvedēji pārtraukuši satiksmi pa dzelzceļu starp Amersfortu un Zvolli, Venebo rajonā un citās vietās Holandes sektora aizmugurē.

Sabiedroto aviācija turpinājusi darbību pret ienaidnieka objektiem.

Vidusjūras kauju laukos

Londonā, 30. oktobrī (TASS). Sabiedroto bruņoto spēku štāba ziņojumā teikts:

Itālijā notikusi patruju aktīvā darbība.

Grieķijā 21. oktobrī pēc neilgām cīņām rietumos no Kozanas (Ziemeļgrie-

kijā), kuŗu laikā pretinieks sīkstī pretojās, angļu karaspēks pilsētu ieņēmis. Pretinieks atkāpjas uz ziemeļiem un sabiedroto priekšējās daļas turpina tā vajāšanu. «Spitfair» lidmašīnas izdarījušas uzlidojumus dzelzceļa transportiem Saloniku rajonā.

Harrimana ziņojums par hitleriešu zvērībām

Njuorkā, 26. oktobrī (TASS). Kā aģentūra «Associated Press» no Vašingtonas ziņo, ASV sūtījis Padomju Savienībā Harrimans preses konferencē ziņojis, ka vāciešu zvērības okupētajos rajonos Padomju Savienībā un arī Polijā nav iespējams pārspīlēt. Amerikas tauta vispār nesaprot visu vāciešu zvērību briesmīgumu. Aprakstot vācu spīdzināšanu un slepkavību panēmienus, nav iespējams nokļūt pārspīlējumos. Ziņas par upuru skaitu nacistu izdarītajā slaktiņā var būt dažādas, bet tādi

neprecizitātei ir maza nozīme, salīdzinot ar hitleriešu izdarīto masu slepkavību papēmīnu briesmīgumu.

Hitleriešu paniskais noskaņojums
Vīnē.

Stokholmā, 27. oktobrī (TASS). Skandināvijas telegrāfa birojs ziņo, ka vāciešiem Vīnē ir panisks noskaņojums. Hitlerieši bailēs mēģina slēpt savu piederību Hitlera partijai un izvairās nēsāt savas nozīmes. Daudzi vācieši bēg no Vīnes uz Vāciju.